

AAN DE SLAG MET AFVAL

Handleiding

Groep 4-5-6

Deze handleiding maakt onderdeel uit van de lesmodule 'Aan de slag met afval' en hoort bij de site www.aandeslagmetafval.nl.

INLEIDING

Aan de slag met afval is een project voor groep 1 tot en met 8 over zwerfafval en verpakkingsafval. Met dit project leren de leerlingen wat afvalscheiding is en waarom dit belangrijk is. Ook breiden de leerlingen hun kennis uit over zwerfafval: het afval dat op straat en in de natuur belandt, waar we met elkaar verantwoordelijk voor zijn. De leerlingen ontdekken wat de gevolgen van zwerfafval zijn, hoe ze zwerfafval kunnen voorkomen en hoe ze zwerfafval kunnen opruimen. Aan het eind van dit project weten de leerlingen hoe ze op een duurzame manier met hun afval kunnen omgaan. En geven ze natuurlijk als recycle- en opruimambassadeurs het goede voorbeeld.

De basis van het project bestaat uit de website: www.aandeslagmetafval.nl. Op deze site staan onder andere digitale opdrachten, doe-opdrachten, filmpjes en een afvalquiz. Daarnaast biedt de site toegang tot een uitgebreide database waarin je eenvoudig op zoek kunt naar aanvullende lesmaterialen over afval.

Het lesmateriaal is flexibel opgezet zodat je zelf kunt bepalen hoeveel tijd en aandacht je aan dit onderwerp wilt besteden. Door de opzet is het lesmateriaal ook geschikt voor de buitenschoolse opvang.

In deze handleiding vind je informatie en handvatten voor het gebruik van het lesmateriaal in je groep.

Snel aan de slag?	→	Ga naar pagina 3
Doelgroep en doelen	→	Lees verder vanaf pagina 2
Omschrijving beschikbare materialen	→	Kijk op pagina 5
Schematisch overzicht opdrachten	→	Ga naar pagina 6
Ondersteuning bij differentiatie?	→	Zie pagina 7
Aansluiting op de kerndoelen?	→	Kijk op pagina 10
Over de initiatiefnemer	→	Ga naar pagina 11

DOELGROEP EN DOELEN

DOELGROEP

De site www.aandeslagmetafval.nl bevat gratis materialen voor leerlingen uit de groepen 1 tot en met 8 van het basisonderwijs. Onderdelen van het materiaal zijn ook geschikt voor gebruik op een buitenschoolse opvang. Daarnaast kunnen geïnteresseerde leerlingen zelfstandig thuis met onderdelen aan de slag.

DOELEN

Het hoofddoel van 'Aan de slag met afval' is dat leerlingen op een aantrekkelijke en interactieve manier leren over de gevolgen en het voorkomen van zwerfafval, en over het gescheiden inzamelen en recyclen van verpakkingsafval.

De leerlingen breiden:

- hun kennis over zwerfafval uit (wat is zwerfafval, oorzaken, gevolgen).
- hun kennis over verschillende soorten verpakkingsafval uit (plastic, papier, karton, blik, glas).
- hun kennis over het inzamelen en recyclen van verpakkingsafval uit (recycleproces, behoud grondstoffen).

De leerlingen weten:

- wat ze zelf kunnen doen om zwerfafval tegen te gaan.
- welk verpakkingsafval ze in hun gemeente gescheiden kunnen inzamelen.
- waar ze verpakkingsafval kunnen inleveren (inzamelpunten).

De leerlingen helpen:

- hun (groot)ouders en/of verzorgers bij het gescheiden inzamelen van verpakkingsafval.

Het project maakt de leerlingen bewust van hun eigen gedrag ten aanzien van afval en recycling en stimuleert hen hun gedrag indien nodig aan te passen.

AAN DE SLAG MET AFVAL IN DE KLAS

Het materiaal is flexibel opgezet, zodat je het materiaal op maat kunt maken voor je groep. Afhankelijk van de beginsituatie in de groep zijn er verschillende mogelijkheden.

Hieronder vind je een overzicht hoe de lesopbouw eruitziet. Elk onderdeel lichten we vanaf pagina 6 uitgebreid toe.

	Introductie	Kern	Praktische opdrachten	Afsluiting	Extra
Kringgesprek over afval	x				
Introductiefilm	x				
Digitale opdrachten Min. 2 – Max. 6		x			
Doe-opdrachten		x	x		
Afvalquiz				x	
Woordenlijst					x
Beeldbank					x
Wist-je-datjes					x

INTRODUCTIE VAN HET ONDERWERP

- Introduceer de onderwerpen recycling en zwerfafval. Wat weten de leerlingen al over deze onderwerpen? Wat willen ze nog weten? Welke vragen hebben ze?
- Bekijk het introductiefilmpje op <http://www.aandeslagmetafval.nl/lesmodule/groep456/introductiefilm>.
- Het introductiefilmpje richt zich voornamelijk op het scheiden van afval binnenshuis. Ga met leerlingen in gesprek over hoe ze dit buitenshuis aanpakken. Scheiden de leerlingen daar ook het afval of niet? Bespreek hoe ze dit doen en waarom.
- Neem wat afval mee uit de prullenbak en/of van straat. Bespreek wat voor soort afval het is. Weten de leerlingen waar je dit afval weg kunt gooien?
- In het laatste hoofdstuk van deze handleiding staan voorbeelden van coöperatief leren om tijdens de introductie in te zetten.

KERN

De leerlingen voeren één of meerdere opdrachten uit. In het schema op pagina 6 staat per bouw een overzicht met een korte beschrijving van de beschikbare digitale opdrachten en doe-opdrachten. Bij de praktische doe-opdrachten brengen de leerlingen de opgedane kennis van de digitale opdrachten in de praktijk. De opdrachten kunnen klassikaal, individueel of in kleine groepjes worden uitgevoerd. Er is een scheiding in leeftijdsgroepen gemaakt waar je flexibel mee om kunt gaan. Sterke leerlingen van groep 6 kunnen zo ook aan de slag met groep 7/8-opdrachten en andersom.

AFSLUITING

Ter afsluiting van het thema kun je de leerlingen hun resultaten laten presenteren, de vragen die aan het begin van het project gesteld zijn terugpakken en beantwoorden. En er staat een quiz op de site die je met de hele klas kunt doen.

EXTRA

Naast alle centrale lesonderdelen zijn er extra onderdelen aan de website toegevoegd. Leerlingen kunnen deze gebruiken voor spreekbeurten, presentaties en opdrachten.

TIPS

Enkele tips bij het maken van een keuze:

- Zorg voor afwisseling in digitale opdrachten en doe-opdrachten.
- Laat beide thema's aan bod komen: zwerfafval en recycling van verpakkingsafval.
- Zoek vooraf uit hoe de gemeente van de school de inzameling van verpakkingsafval organiseert. Dit kun je ook samen met de leerlingen doen.
- Laat de opdrachten eventueel in circuitvorm aan bod komen. Of verdeel de opdrachten over verschillende groepen. Een leerling doet dan dus niet alle opdrachten. Zorg dan wel voor een klassikale terugkoppeling om de opgedane kennis te delen.

ONDERDELEN LESMATERIAAL

Het lesmateriaal bestaat uit digitale en schriftelijke onderdelen en kan bekeken worden op digibord, pc, laptop en tablet.

Introductiefilm

Het introductiefilmpje gaat over afval scheiden en zwerfafval. Een groepje kinderen viert een verjaardag. Ze hebben veel verpakkingsafval van de cadeaus en van het eten en drinken. Ze ruimen alles netjes gescheiden op om vervolgens naar het park te vertrekken om lekker een potje te voetballen. Hier worden ze geconfronteerd met rondslingerend afval. Wat kan je doen om je leefomgeving schoon te houden?

Digitale afvalopdrachten

In digitale opdrachten krijgen leerlingen op een interactieve manier informatie aangereikt over zwerfafval, blik, glas, papier en karton en plastic. Voor de uitvoering van deze opdrachten is een internetverbinding nodig.

Doe-opdrachten

Doe-opdrachten zijn activiteiten die op school ingezet kunnen worden om op een praktische manier met het thema aan de slag te gaan. De opdrachten zijn bedoeld om op een actieve manier in en om de school met de onderwerpen zwerfafval en afvalscheiding bezig te zijn.

Afvalquiz

Hier staan quizvragen over alle onderwerpen die aan bod zijn gekomen. De vragen kunnen op thema gesorteerd worden. De quizvragen kunnen klassikaal op het digibord behandeld worden of de leerlingen doen de quiz individueel of in kleine groepjes.

Wist-je-datjes

Bij wist-je-datjes zijn leuke feitjes te lezen over zwerfafval, afvalinzameling en recycling.

Woordenlijst

De moeilijke woorden en begrippen van de opdrachten en teksten op de site worden uitgelegd.

Beeldbank

Afbeeldingen van zwerfafval en verpakkingsafval die kunnen worden gebruikt voor bijvoorbeeld een spreekbeurt.

ALLE ONDERDELEN WEBSITE

- Lesmateriaal: toegang tot digitale activiteiten en doe-opdrachten voor leerlingen op school.
- Kids: educatieve games die het project ondersteunen, tips voor een spreekbeurt/werkstuk.
- Acties: inspiratie voor het organiseren van een opschoonactiviteit.
- NME: overzicht met NME-centra, voor een gastles, excursie of leskist.
- Database: in de database zijn meer dan 100 lesmaterialen, excursies en gastlessen verzameld van gemeenten, NME-centra en andere organisaties gericht op natuur en duurzaamheid.

SCHEMATISCH OVERZICHT

Opdrachten groep 4-5-6

Opdracht	Thema	Omschrijving	Werkvormen	Link
Digitale opdracht: Zwerfafval	Zwerfafval en afbraaktijden	Hoelang duurt het voordat afval in de natuur is afgebroken? Wat zijn de gevolgen?	Combinatie-oefening	http://www.aandeslagmetafval.nl/lesmodule/groep456
Digitale opdracht: Blik	Blik	Hoe verloopt het recycleproces van blik?	Volgorde-opdracht	http://www.aandeslagmetafval.nl/lesmodule/groep456
Digitale opdracht: Glas	Glas	Hoe wordt glas gemaakt? En hoe wordt het gerecycled?	Filmpje en stellingen-opdracht	http://www.aandeslagmetafval.nl/lesmodule/groep456
Digitale opdracht: Papier	Papier en karton	Hoe wordt papier en karton gemaakt? Wat mag wel in de papierbak en wat niet?	Beeldverhaal met klikopdracht	http://www.aandeslagmetafval.nl/lesmodule/groep456
Digitale opdracht: Plastic	Plastic	Hoe recycle je plastic? Wat mag wel bij het plastic afval en wat niet?	Filmpje met sorteeropdracht	http://www.aandeslagmetafval.nl/lesmodule/groep456
Doe-opdracht: Verpakkingsboodschap/ Verpakkingsboodschap PMD*	Afvalscheiding - verpakkingen - PMD	Afval scheiden, wat moet waar.	Poster maken	http://www.aandeslagmetafval.nl/lesmodule/groep456/doe-opdrachten
Doe-opdracht: Let's clean it up!	Zwerfafval	Leerlingen maken rond de school foto's van zwerfafval, ruimen op en maken een presentatie.	Opruimactie rond de school, met afsluitende presentatie	http://www.aandeslagmetafval.nl/lesmodule/groep456/doe-opdrachten
Doe-opdracht: Spel over verpakkingen	Verpakkingen	Leerlingen denken een memoryspel uit met verpakkingsproducten.	Memoryspel maken	http://www.aandeslagmetafval.nl/lesmodule/groep456/doe-opdrachten
Groep 1-8: Supporter van Schoon	Zwerfafval	Leerlingen maken de omgeving van de school zwerfafval vrij.	Opschoonactie	http://www.aandeslagmetafval.nl/acties

* Scholen die specifiek aandacht willen besteden aan PMD-afval kunnen de doe-opdracht Verpakkingsboodschap PMD kiezen.

DIFFERENTIATIE EN WERKVORMSUGGESTIES

DIFFERENTIATIE

Afhankelijk van het niveau van de groep kun je bij deze lesmodule variabel differentiëren. De leerlingen die snel klaar zijn met alle opdrachten kunnen een of meer verdiepende opdrachten doen.

Aandachtsgroep

Neem de groep die de meeste aandacht nodig heeft aan de hand mee door de lesmodule. Doorloop de pagina's en de opdrachten samen en houd hierbij de richtlijn aan dat het gesprek over afval, afvalinzameling, afvalverwerking en recycling het hoofddoel is. Stel gerichte vragen om te zien of de leerlingen de stof begrijpen en nieuwe kennis opdoen. Vraag leerlingen ook naar hun mening en hun onderbouwing. Laat ze op elkaars uitspraken reageren. Belangrijk is dat leerlingen in gesprek blijven.

Middengroep

Ondersteun de middenklasse van je groep in het vinden van hun weg door de lesmodule. Laat zien waar ze de verschillende pagina's en opdrachten kunnen vinden en kies (eventueel samen) één of meerdere digitale opdrachten waar ze aan gaan werken. Bij deze opdrachten kunnen ze alleen of in tweetallen werken. Stel de middengroep gerichte kennis- en discussievragen en vraag de leerlingen naar hun mening. Op deze manier wordt de eigen inbreng van de leerlingen vergroot.

Leerlingen met behoefte aan uitdaging

Geef leerlingen die meer uitdaging aan kunnen de mogelijkheid om de website zelfstandig of in een groepje te verkennen. Spreek af aan welke digitale opdrachten en eventueel doe-opdrachten ze gaan werken. Kies ervoor om enkele keren te controleren of ze nog op het goede pad zijn maar laat ze verder vrij. Stel de leerlingen na het afronden van de digitale opdrachten gerichte kennis- en discussievragen en vraag de leerlingen naar hun mening.

VERVOLGSUGGESTIES

- Kijk in de webshop en database voor aanvullende materialen, activiteiten en gastlessen.
- Ga aan de slag opruim- en inzamelacties via www.aandeslagmetafval.nl/acties
- Herinner de leerlingen aan de site wanneer zij een spreekbeurt moeten gaan houden.

MINDER TAALVAARDIGE LEERLINGEN

Alle online werkbladen en documenten worden beschikbaar gesteld in pdf. Mocht je de documenten op het gebied van taal willen aanpassen zodat ze beter aansluiten bij het niveau van je leerlingen, stuur dan een e-mail naar info@nederlandschoon.nl De bewerkbare documenten worden dan toegestuurd.

CONTINUÏTEIT VAN HET LEERRENDEMENT

Wanneer je meerdere lessen doet, inventariseer dan regelmatig hoe het gaat met de vragen die de leerlingen aan het begin van het project hebben geformuleerd. Welke vragen zijn beantwoord? Zijn er nieuwe vragen bijgekomen? Zorg dat de vragen duidelijk zichtbaar in de klas hangen.

Bespreek de ervaringen van de leerlingen gedurende de lessen. Laat ze hun kennis, oplossingen en argumenten met elkaar delen om andere leerlingen hier weer van te laten leren.

EXTRA UITDAGENDE WERKVORMEN

Leerlingen die extra uitdaging nodig hebben kunnen een Pecha Kucha-presentatie over afval geven aan de rest van de groep. Verder kunnen ze manieren bedenken om zwerfafval te verminderen of afvalprocessen te verbeteren.

Pecha Kucha (presentatievorm)

Pecha Kucha is een korte presentatievorm waarbij wordt gewerkt met een beperkt aantal slides en een beperkte tijd per slide. Dit houdt de presentatie kort en zorgt ervoor dat deze to the point is. Leerlingen leren hun informatie kort en bondig te vertellen.

Vorbereiding: Het kan handig zijn deze werkvorm over twee momenten te verspreiden. Eén moment ter voorbereiding en een om te presenteren.

Aanpak:

- De leerlingen gaan een Pecha Kucha geven over afval.
- Benoem wat een Pecha Kucha is. Dit is een presentatie met een tijdslimiet. Leerlingen hebben 20 seconden per slide en mogen maximaal 20 slides maken. De slides verspringen automatisch, de tijd staat dus vast.
- Geef aan waar de leerlingen op beoordeeld worden.
- Leg uit hoe de leerlingen de slides automatisch kunnen laten verspringen.
- Verdeel de leerlingen in groepen en laat ze een thema kiezen.
- De leerlingen gaan hun presentatie voorbereiden en maken een PowerPoint-, Prezi of Keynote-presentatie. Deze oefenen ze voordat ze gaan presenteren.

Een nieuw afvalverwerkingssysteem

Laat leerlingen het huidige afvalverwerkingssysteem bekijken. Hoe zit het in elkaar? Zien de leerlingen verbeterpunten waardoor de verwerking van afval nog sneller, efficiënter en effectiever kan verlopen? Kunnen leerlingen nieuwe inzamel- en verwerkingsmanieren bedenken voor:

- de hoeveelheid afval die we per persoon produceren
- het sorteren en/of hergebruiken van verpakkingsafval
- de hoeveelheid zwerfafval op straat en de hoeveelheid plastic in zee

COÖPERATIEF LEREN

De thema's zwerfafval en recycling zijn veelomvattend en zullen vragen bij de leerlingen oproepen. Dit zijn enkele werkvormen die actief denken en werken stimuleren. Deze werkvormen kunnen goed worden ingezet bij de algemene introductie van het onderwerp.

Filteren

4 x 2 minuten of 1 x 5 minuten; Eventueel als start- en eindoefening.

- De meest geschikte groeps grootte is een groep van 4 leerlingen.
 - Alle leerlingen krijgen een A4-blad met lijntjes en vouwen dit blad twee keer dubbel, zodat ze vier vakken hebben. Elk vak geven ze een nummer (1 tot en met 4).
 - Bij het startsignaal hebben de leerlingen 2 minuten de tijd om in vak 1 zoveel mogelijk woorden over het thema op te schrijven. Ze moeten minimaal 15 woorden opschrijven.
 - Vervolgens schuiven de leerlingen het blad door en in de volgende 2 minuten kiest de leerling uit vak 1 de 10 meest belangrijke woorden die een klasgenoot heeft opgeschreven. Deze komen in vak 2.
 - De bladen worden nogmaals doorgeschoven en in ronde 3 worden de 5 meest belangrijke woorden gekozen en opgeschreven in vak 3.
 - In de laatste ronde kiest de leerling de 2 meest belangrijke woorden. Deze komen in vak 4.
 - In een groepje van 4 houden ze nu 8 woorden over. Hiervan kiezen ze samen de 4 beste woorden.
- Tip! Een sterke groep? → Laat ze dan de 2 belangrijkste woorden kiezen van de 8.

Doe dit opnieuw aan het eind van het thema.

- Zijn er nieuwe woorden bijgekomen?
- Welke woorden en waarom deze?

Denken – delen – uitwisselen

3 minuten; Continu mogelijk

Stappen	Wat doe ik?	Praktijkvoorbeeld
Denken	Ik denk zelfstandig na over het onderwerp.	Bij het thema zwerfafval of recycling denk ik aan de volgende woorden. Leerling schrijft ze voor zichzelf op.
Delen	Ik deel mijn bevindingen met één klasgenoot.	Twee leerlingen wisselen van papier en bekijken elkaars resultaten.
Uitwisselen	We delen onze groepsinformatie met de klas.	Samen praten de leerlingen over de resultaten. Hadden we hetzelfde? Kunnen we elkaar aanvullen? Kunnen we de belangrijkste resultaten eruit filteren?

Graffiti

2x 6 minuten, 3 x 4 of 4 x 3 minuten; Eventueel als start- en eindoefening.

De leerlingen zijn verdeeld in groepen van maximaal vier leerlingen. Elke groep heeft een vel A3-papier met elk een andere vraag. Wat weet je van afval? Wat weet je van recycling? Wat weet je van zwerfafval?

De leerlingen gaan met hun groepje bij een A3-vel staan en beantwoorden de vraag. Na enkele minuten schuiven ze door naar de volgende tafel waar ze dit weer doen. Zo gaan ze rond totdat ze elk A3-vel hebben gehad.

De resultaten op de vellen bespreek je met de gehele groep.

- Wat valt er op?

AANSLUITING KERNDOELEN EN 21ST CENTURY SKILLS

Het lesmateriaal sluit inhoudelijk aan op de volgende kerndoelen binnen de volgende domeinen:

Taal

Schriftelijk onderwijs

8 | De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.

Oriëntatie op jezelf en de wereld

Mens en samenleving

35 | De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument.

37 | De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.

39 | De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.

Natuur en techniek

44 | De leerlingen leren bij producten uit hun eigen omgeving relaties te leggen tussen de werking, de vorm en het materiaalgebruik.

45 | De leerlingen leren oplossingen voor technische problemen te ontwerpen, deze uit te voeren en te evalueren.

Wetenschap en techniek

De ontwikkeling in de techniek gaat snel. Zo ook in de afvalverwerking. Om grondstoffen terug te winnen en te kunnen hergebruiken worden steeds geavanceerdere technieken ontwikkeld. In deze module laten we leerlingen zien wat er op dit moment mogelijk is en ze worden geïnspireerd verder te denken over eigentijdse mogelijkheden en technieken om onze afvalproductie te reduceren en hergebruik te optimaliseren.

21st Century Skills

De lesmodule Aan de slag met afval sluit aan bij verschillende thema's van de 21st Century Skills.

Samenwerken

Leerlingen leren om coöperatief werken in te zetten als middel om het doel te bereiken.

Probleemoplossend denken en creativiteit

Leerlingen leren om tijdens vastgelopen situaties op creatieve wijze probleemoplossend te denken.

AANSLUITING BIJ METHODEN EN ACTUALITEIT

Je kunt www.aandeslagmetafval.nl zowel ter vervanging als ter aanvulling van een methodeles gebruiken. Ook biedt de site diverse mogelijkheden om aan te sluiten op de actualiteit. Bijvoorbeeld bij evenementen (avond4daagse, koningsdag, oud en nieuw) of als de gemeente overgaat op een nieuwe manier van afvalscheiding, bijvoorbeeld PMD.

AFZENDER 'AAN DE SLAG MET AFVAL'

Aan de slag met afval is een initiatief van Supporter van Schoon en wordt ondersteund door het Afvalfonds Verpakkingen.

Supporter van Schoon

Supporter van Schoon is de publiekscampagne van NederlandSchoon. Met Supporter van Schoon wil NederlandSchoon zoveel mogelijk Nederlanders activeren om te zorgen voor een schone leefomgeving. Een Supporter van Schoon is iemand die een schone omgeving belangrijk vindt en die niet alleen zijn eigen afval opruimt, maar ook af en toe iets extra's doet. Supporter van Schoon is een beweging die bestaat uit individuen, organisaties, initiatieven, bedrijven, scholen en gemeenten die allemaal samenwerken onder de noemer 'Supporter van Schoon'. Inmiddels zijn er al meer dan 200.000 Supporters van Schoon.

Supporter van Schoon is de afzender van onder ander de Landelijke Opschoondag, de 'Schoonste Strand Verkiezing' en van Nieuwjaarsvegen.

Bij de publiekscampagne horen een platformsite (www.supportervanschoon.nl) en een webshop (www.webshopschoon.nl) met aansprekende campagne- en handige opruimmaterialen.

Als je in de klas aandacht besteedt aan een schone leefomgeving, ben je al een echte Supporter van Schoon. Meld je (school) daarom aan als Supporter van Schoon via www.supportervanschoon.nl. Dat is handig als je:

- wilt weten waar bij jou in de buurt acties plaatsvinden óf zelf een actie wilt organiseren.
- gratis actiematerialen wilt bestellen in onze webshop.
- mee wilt doen aan leuke Supporter van Schoon acties.
- de laatste nieuwtjes, handige tips en inspirerende verhalen wilt ontvangen.

Aan de slag met afval ontvangt internationale educatieprijs

De lesmodule Aan de slag met afval heeft in juni 2016 een Comenius EduMedia Award ontvangen. Het Duitse Genootschap voor Pedagogiek en Informatie (GPI) reikt deze internationale educatieprijs elk jaar uit aan de meest innovatieve digitale educatieve producten. Het GPI is een wetenschappelijke vereniging voor multimedia, educatieve technologie en mediadidactiek. Een vakjury met leden uit 8 verschillende Europese landen beoordeelt jaarlijks alle inzendingen.

ZWERFAFVAL

Zwerfafval is al het afval dat op straat of in de natuur rondslingert. Het is daar bewust of onbewust door mensen weggegooid of achtergelaten. De meest voorkomende soorten zwerfafval zijn: sigarettenpeuken, kauwgom, fruitafval, verpakkingsmaterialen en niet te vergeten allerlei bonnetjes. De afbraaktijd van zwerfafval varieert afhankelijk van het materiaal en de omstandigheden. Van gemiddeld 1 jaar voor een bananenschil tot voor altijd voor plastic.

INZAMELING EN RECYCLING VAN VERPAKKINGSAFVAL

Afval scheiden neemt een steeds belangrijkere rol in. Dat zie je in de politiek, bij gemeenten en huishoudens. Een gemeente bepaalt zelf hoe ze de inzameling van (verpakkings-)afval organiseert en welke middelen ze daarbij inzet. Soms doet ze een pilot om te kijken of een bepaalde wijze van inzamelen zal aanslaan. Een stad zal ook andere keuzes maken dan een dorp. Het zorgt ervoor dat inzamelen van (verpakkings-)afval in Nederland niet overal hetzelfde is.

Het lesmateriaal gaat nadrukkelijk over verpakkingsafval zoals glas, papier en karton, blik en plastic. Veel gemeenten zamelen naast plastic verpakkingen ook drankenkartons en metalen verpakkingen in, in een aparte PMD-zak of -bak. Ook zijn er gemeentes die het afval nascheiden; dan worden de materialen naderhand uit het restafval gehaald. Hoe een gemeente de inzameling en recycling van afval organiseert is dus overal verschillend geregeld. De gemeente informeert burgers hoe. Informatie is altijd te vinden op de site van de gemeente.